

„Bugeskolerne“, der saa godt som alle ere oprettede som den mindst bekostelige Indretning til at afhjælpe en Skoles Overtalighed (Lov 8de Marts 1856 § 1), betjenes af uer-aminerede Lærere, deriblandt mange Kvinder.

Med Hensyn til Kjøbstadskolerne er der i Oversigten kun skjælnet mellem Betalingskoler og Friskoler, saa at de Kjøbstæder, for hvilke der er medregnet to Skoler mellem Skoleinspektionskredsens samtlige Skoler, have en Skole af hver Art, de andre kun en Friskole. Dette var efter de hertil indkomne Beretninger om Skolevæsenets Tilstand i 1876 Tilfælde i Sorø, Bordingborg, de bornholmste Kjøbstæder med Undtagelse af Svanekø og Næsø, Faaborg, Wrøpskøbing, Skagen, Frederikshavn, Søby, Hjørring, Grenaa, Skanderborg, Lemvig, Holstebro, Klingskøbing og Fredericia, altsaa fornemmelig kun i de mindre Kjøbstæder, naar undtages Fredericia, Rønne og Faaborg, hvor man ved en i de senere Aar foretagen Omordning af Skolevæsenet har indbraget Betalingskolerne for at kunne udvide Undervisningen i Friskolerne.

Maa der spørges om Omfanget og Byrden af den Virksomhed, som vil tilfalde de eventuelle Skoleinspektører, da vil samme vel afhænge af adskillige andre Forhold, saasom Skolebørnenes Antal, Skolernes Art, Skoleinspektionskredsens Udstrækning og Form samt Kommunikationsmidler, men de Momenter, som der fornemmelig maa tages Hensyn til, ville dog blive Antallet af Skolerne og Lærerne, hvilke tvende Momenter for de offentlige Skolers Vedkommende maa tages i Betragtning ved Siden af hinanden. Det vil nemlig af den medfølgende Oversigt samt det Ovenførte ses, at, ligesom foruden Kjøbstadskolerne ogsaa mange offentlige Landsbykoler have flere end een Lærer, saaledes er der Distrikter paa Landet, hvor de offentlige Skolers Antal er betydelig større end de faste Læreres, hvad nærmere vil fremgaa af en Sammenligning mellem Oversigtens Angivelser af Skolernes og Lærerembedernes Antal. Og om der end i disse Distrikter til de faste Lærere kommer et Antal ekstraordinære Lærere, navnlig de saakaldte Vinterlærere, kan det dog formentlig ikke anses for nødvendigt, at Skoleinspektionen i de ommeldte Kredse til Stadsighed udstrækkes til alle de Undervisningsindretninger, der efter en vid Betydning af Ordet i Oversigten ere opførte som Skoler, hvilke ofte kun omfatte ganske faa Børn og ikke have faste Undervisningslokaler, hvorimod deslige Smaaskoler i Henseende til Inspektion kunne betragtes som Afdelinger af vedkommende Hovedlærers Skole. Noget Lignende gjør sig gjældende med Hensyn til de private Skoler; thi mange af disse, saavel i Kjøbstæderne som paa Landet, have et meget indskrænket Børneantal og kunne rettest betragtes som Hjemmeundervisning. Da der, som ovenfor berørt, for Kjøbstædernes Vedkommende i Oversigten ifkun er skjælnet mellem offentlige Betalingskoler og offentlige Friskoler, vil paa den anden Side Byrden ved Skoleinspektionen i Kjøbstæderne mere være at bedømme efter Lærerembedernes end efter Skolernes Antal.

Kjøbenhavn den 30te Oktober 1877.

Fischer.

Stibsted,
Jm.

Til

Landsthingets Udvalg til Behandling af Lovforslaget angaaende nogle Bestemmelser om Borger- og Almueskolevæsenet “